

Poslovno poročilo Zavoda za raziskovanje in razvijanje alternativnih praks so.p., Beltinci za leto 2023

1. Zavod za raziskovanje in razvijanje alternativnih praks so.p., Beltinci je socialno podjetje, ki med svoje prioritete šteje dejavnosti iz ekološkega, socialnega in trajnostno naravnega razvoja. Konec leta 2013 smo se mladi, ki nam ni bilo vseeno za našo lokalno skupnost in smo želeli prispevati k izboljšanju socialnega, ekološkega in trajnostnega razvoja le- te ustanovili zasebni zavod ZRIRAP so.p., Beltinci. Ekipa od samega začetka vključuje mlade izobražence iz socialnega dela, politologije, zgodovine, agrarne ekonomike, ipd., obenem pa vseskozi sodelujemo s sorodnimi organizacijami in društvi, s katerimi si delimo skupne vrednote. S svojim delovanjem želimo povečati socialno vključenost ranljivih ciljnih skupin, pomen samooskrbe in ekološke pridelave ter ponuditi izdelke z dodano vrednostjo.

Danes med svojo glavno dejavnost štejemo "Eko vrt Beltinec", ki smo ga vzpostavili na območju nekdanje vrtnarije, ki je nekoč pripadala beltinskim grofom. S skupnimi močmi zaposleni in prostovoljci obujamo ta nekoč pomemben segment kraja in ga urejamo kot ekološki zeliščni in zelenjadarski vrt na način, ki je v korist celotni skupnosti. Poleg vrta imamo v obdelavi še ekološki sadovnjak in štiri manjše njive. Z letom 2018 smo pridobili certifikat za ekološko pridelavo, ki ga kontrolira Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM Maribor. Nekaj pridelane zelenjave že prodajamo našemu lokalnemu vrtcu in osnovni šoli, izdelke, ki jih izdelujemo, pa lahko najdete tudi v večih trgovinah z lokalnimi (ekološkimi) izdelki in turističnimi spominki.

Poleg tega vseskozi razvijamo nove ideje kako še doprinesi k skupnosti. V letu 2018 smo začeli sodelovati tudi z lokalnim Zaposlitvenim centrom Prijlika- zavodom za zaposlovanje in usposabljanje invalidnih oseb, Beltinci. V letu 2018 smo poleg obstoječega prodajnega kioska na Eko-vrtu uvedli tudi spletno trgovino. Z letom 2019 smo vse naše dejavnosti prenesli v center Beltinec in sicer smo prostore za proizvodnjo in predelavo ter pakiranje iz najetih prostorov v Centru Bidoživetje v Renkovcih preselili v prostore Zaposlitveno - izobraževalnega centra Beltinci. Prostore smo v letu 2023 nadgradili v Medgeneracijski center Beltinci, kjer je poleg družabnega dela na razpolago tudi poslovni del, kjer se nahajajo naši prostori. Pridobili smo še dodatne površine in prostore za izvajanje naših dejavnosti (sušilnica, kuhinja, pakirnica, skladišče, prostor za proizvodnjo naravne kozmetike, večja trgovina, pisarna, šivalnica, prostor za delavce).

Med ponudniki nas najdete tudi na ekoportalu (www.ekoportal.si), kjer se predstavljajo izbrani ekološki pridelovalci in pridelovalci iz cele Slovenije, v okviru spletnega portala pa je vzpostavljena tudi eko borza. Prav tako nas najdete med ponudniki na spletnem mestu mojponudnik.si. Z letošnjim letom smo razširili svoje prodajne kanale in tako naše izdelke najdete na večih prodajnih mestih, kot so Otok ljubezni v Ižakovcih, na gradu Negova, Turistično informacijskem centru Gornja Radgona, Trgovina Bajka Gornja Radgona, Alenkini špajzi v Gornji Radgoni, prodajalni Zavoda za turizem in okolje Dobrovnik pri Bukovniškem jezeru, Turistično informacijski center in Hranilnica prekmurskih dobrot v Murski Soboti, Trgovina Špejza v Ljutomeru. V letošnjem letu smo bili z našo ponudbo v večji meri prisotni tudi v Murski Soboti, v središču mesta deluje Naša bauta, prijazna trgovina s kakovostnimi, lokalnimi pridelki in izdelki brez plastične embalaže in katera je tudi naš redni odjemalec. Naše izdelke v Murski Soboti prav tako najdete tudi v Zeleni točki na Industrijski ulici.

Naši izdelki (predvsem čaji in sirupi) so že pritegnili pozornost tudi pri gostinskih ponudnikih. Naše izdelke tako ponujajo v baru Lajf v Beltincih, R.G. Bistrotu v Gornji Radgoni ter Mladinskem centru Gornja Radgona.

Vsako leto se uspešno prijavljamo na občinski razpis za spodbujanje socialnega podjetništva. V lanskem letu je naš zavod oz. socialno podjetje večji del leta zaposloval enega delavca za polovični delovni čas. V okviru usposabljanja invalidov pa sodelujemo tudi z murskosoboško enoto rehabilitacijskega centra Soča, Ozare in drugimi organizacijami iz področja zaposlitvene rehabilitacije. Pri izvajanju naših programov obenem intenzivno kooperiramo z nekaterimi lokalnimi društvi, prav tako pa nam pomagajo tudi prostovoljci.

Leta 2023 smo poleg tekočih opravil izvajali še aktivnosti iz štirih projektov:

- Z inovativnim partnerstvom smo v prostorih nekdanjega mladinskega in obstoječega Zaposlitveno-izobraževalnega centra (ZIC) Beltinec z nadzidavo vzpostavili *Medgeneracijski center Beltinec*. Nadgrajeni prostori so tako v prvi vrsti namenjeni spodbujanju dodatnega razvijanja programov (socialnega) podjetništva, ekološkega kmetijstva in lokalne oskrbe javnih zavodov z ekološkimi pridelki in izdelki.
- V okviru *Javnega razpisa za spodbujanje projektov socialnega podjetništva v Občini Beltinci* smo v letu 2023 nabavili dodatno opremo za opremo živilskega obrata v Medgeneracijskem centru Beltinci.
- V okviru projekta *Eko-Kul* smo poleg izvedbe delavnic, vzpostavitve novega produkta (eko študentske hrane) in nabave električnega kolesa, kupili tudi nujno potreben novi mini kombi za prevoz ekipe in dostavo blaga.
- Pričeli smo z izvajanjem *Inkluzivnega programa pomoči socialno ranljivim starejšim osebam na domu*. Namen našega programa je bil brezplačno priskočiti na pomoč socialno ranljivim starejšim osebam, ki rabijo pomoč pri vsakdanjih opravilih na svojem domu, kot so: urejanje okolice, pomoč pri delu na vrtu, košnja trave, rezanje žive meje, čiščenje bivalnih prostorov, ipd.

Predstavitev vodstva in pomembnejših organov:

- Sabina Šajher (administracija, koordiniranje zaposlenih in prostovoljcev iz ranljivih skupin)/uni.dipl.soc.del.): je soustanoviteljica zavoda in v zavodu deluje kot zunanja strokovna sodelavka.
- Urška Rous (PR, družabni mediji, delo v administraciji/dipl.psih.): je zunanja sodelavka, v letu 2018 je bila zaposlena v zavodu kot vodja razvojnih programov.
- Tomaž Rous (vodenje projektov, PR, delo v administraciji, delo v medijih, organizacija dogodkov/magister politologije: V zavodu deluje kot strokovni sodelavec

predvsem iz področja priprave projektne dokumentacije in administracije. Zaposlen je za polovični delovni čas.

- Silvo Pozdrec: soustanovitelj zavoda, zunanji strokovni svetovalec iz področja kmetijstva in agrarne ekonomike.
- Lidija Sreš: večletna sodelavka, vodja aktivnosti na eko vrtu, sadovnjaku in na njivah.

Pregled dejavnosti:

Preko ekološke pridelave hrane, začimb, zelišč, čajev, kozmetičnih izdelkov si prizadevamo zagotoviti čim višjo stopnjo samooskrbe oz. samozadostnosti med občani, hkrati pa promovirati zdrav način življenja in sonaravno kmetovanje. Obenem je sama zasnova koncepta v skladu s prioriteto strateško usmeritvijo razvoja regije in države, ki v ospredje postavlja prehod v zeleno gospodarstvo s trajnostno rabo naravnih virov, kjer pa primarni cilj ni zgolj gospodarska rast, ampak je ključen napredek v funkciji povečevanja blaginje in ohranjanja naravnega kapitala. Medgeneracijsko sodelovanje je pri razvoju tovrstne prakse nujno in prinaša številne koristi za vse generacije.

V socialno podjetništvo vključujemo tudi raziskovalno dejavnost, saj je celostno poznavanje vsakega področja prihodnjega delovanja nujni predpogoj, da bo to delovanje v prihodnosti prinašalo zelene rezultate, še posebej pri prizadevanjih v smeri trajnostnega razvoja je predhodno poglobljeno in interdisciplinarno raziskovalno delo nujni predpogoj.

Prav tako stremimo k razvoju socialnega, študijskega in ekološkega turizma ter vzpodbujamo vključevanje kulturne dediščine kot pomembne ekonomske, prostorske, družbene in kulturne kategorije.

Kratek opis gospodarskih, monetarnih, fiskalnih in drugih vplivov na njeno delovanje:

Zavod vsako leto poskuša pridobiti čim več sredstev iz prodaje izdelkov in storitev, delež financiranja pa zagotavljamo tudi iz razpisov, donacij, ipd. Člani vodstvene oz. projektne ekipe skupaj s prostovoljci in zaposlenimi še zmeraj opravljajo večino dela, ki ga je možno opraviti ročno oziroma s čim manj potrebnih sredstev.

Kot socialno podjetje se bomo tudi nadalje prijavljali na razpise za spodbujanje socialnega podjetništva občinsko, regijsko, državno in tudi širše. Z večanjem obsega prodaje pa si v prihodnosti želimo v čim večji meri zmanjšati odstotek odvisnosti od tujih finančnih virov.

2. Cilji, ki smo si jih zastavili ob začetku leta, so v večji meri doseženi.

Zavod za raziskovanje in razvijanje alternativnih praks so.p., Beltinci je lani nadaljeval svoje zastavljeno poslanstvo socialnega podjetja. Po covid obdobju je znova oživela direktna prodaja preko stojnic, sejmov, ipd., kjer lahko promoviramo in tržimo našo dejavnost. Več

naporov smo tako lahko vložili tudi v izvedbo posameznih delavnic za naročnike, predvsem javne zavode ter pripravo novih projektov za prihodnost ter ureditev in opremo novih prostorov v Medgeneracijskem centru Beltinci.

Kot vsako leto ZRIRAP so.p., Beltinci uspešno nadgrajuje svoje dejavnosti in pridobiva na prepoznavnosti.

3. Svet zavoda se je seznanil z vsebino in potrdil letno poročilo za 2023.